

Što je prisilni smještaj u psihijatrijsku ustanovu?

Prisilni smještaj je smještaj u psihijatrijsku ustanovu bez Vašeg pristanka.

Prisilno Vas se može smjestiti ako:

- ✓ imate teže duševne smetnje
i
- ✓ zbog njih ozbiljno i izravno ugrožavate život, zdravlje ili sigurnost sebe ili drugih ljudi, te vam je zbog vašeg stanja neophodna psihijatrijska pomoć bez odgode.

Tko odlučuje o Vašem prisilnom smještaju?

Psihijatar u psihijatrijskoj bolnici kod Vašeg prijema utvrđuje postoje li razlozi za Vaše prisilno zadržavanje. Njegova odluka mora biti stručno obrazložena i upisana u Vašu medicinsku dokumentaciju. Tu odluku psihijatar treba donijeti što prije, a najdulje u roku od 48 sata od Vašeg prijema u bolnicu, te mora svoju odluku o vašem zadržavanju protiv vaše volje zajedno s liječničkom dokumentacijom dostaviti sudu.

- ✓ Psihijatar je obvezan osobu koja je bez pristanka primljena u psihijatrijsku bolnicu upoznati s razlozima njenog zadržavanja i njezinim pravima uključujući i pravo na izbor odvjetnika.
- ✓ Sud čim sazna za prisilno zadržavanje, postaviti će Vam odvjetnika, osim ako ga sami ranije niste izabrali
- ✓ Sud je dužan najkasnije u roku od 72 sata od primitka obavijesti o prisilnom zadržavanju posjetiti Vas u psihijatrijskoj bolnici i saslušati vas.
- ✓ Sudska rasprava se održava uz vaše prisustvo, i prisustvo vašeg odvjetnika i psihijatra iz ustanove.
  - ✓ Na vaš zahtjev ili zahtjev odvjetnika može biti prisutan i psihijatar vještak iz druge ustanove. Po završetku rasprave sud donosi rješenje.
  - ✓ Sud je dužan donijeti rješenje u roku od 8 dana od trenutka kad je primio Vašu dokumentaciju o prisilnom zadržavanju. Za to vrijeme imaju Vas pravo zadržati u bolnici.

Kad ste prisilno smješteni, imate:

- ✓ *Pravo biti obaviješteni o svojim pravima*

Osoblje ustanove dužno je objasniti Vam koja su Vaša prava i postupak koji se provodi radi Vašeg prisilnog smještaja, da imate pravo na odvjetnika, da se možete žaliti protiv sudske odluke i ostala prava.

- ✓ *Pravo na privatnost*

Imate, primjerice, pravo držati uz sebe osobne predmete (odjeću, higijenski pribor, sitne osobne predmete); družiti se s drugim osobama; primati posjete; o svom trošku slati i primati poštu, pakete i tiskovine; telefonirati, pratiti radio i televizijske programe; sudjelovati po svom izboru u vjerskim aktivnostima u okviru mogućnosti psihijatrijske ustanove.

- ✓ *Određena prava mogu biti ograničena u slučaju postojanja opravdane sumnje da osoba s duševnim smetnjama nastoji pribaviti alkohol, drogu ili oružje, dogovara se o bijegu ili počinjenju težeg kaznenog djela ili bi korištenje tih prava moglo teško narušiti zdravlje ili sigurnost osobe*
- ✓ *Pravo na liječenje uz informirani pristanak*

To znači da prije nego što Vas se uopće počne liječiti, morate biti informirani od čega bolujete i kakva je priroda Vaše bolesti. Kad Vam liječnik predloži liječenje, mora Vam objasniti dobre i loše strane takvog liječenja, navesti druge oblike liječenja i što se događa ako odbijete liječenje. Sve to trebate znati kako biste mogli slobodno dati svoj pristanak, s potpunim shvaćanjem na što točno pristajete. Vaš pristanak na liječenje mora se obvezno upisati u Vašu liječničku dokumentaciju!

Bez Vašeg pristanka liječnik Vas može podvrgnuti samo onom liječničkom postupku koji liječi upravo one psihičke smetnje zbog kojih ste prisilno smješteni. U isto vrijeme, mora biti jasno da bi bez tog postupka došlo do teškog oštećenja Vašeg zdravlja. I u takvom slučaju liječnik Vas mora uključiti u planiranje Vašeg liječenja i objasniti Vam postupke.

- ✓ *Pravo na uvid u svoju liječničku dokumentaciju*

Imate pravo pogledati što piše u Vašoj liječničkoj dokumentaciji i možete tražiti kopije.

- ✓ *Pravo na dostojanstvo*

Nitko Vas ne smije ponižavati, vikati na Vas, prijetiti kažnjavanjem, tući Vas i slično.

Mjere prisile

Tijekom prisilnog zadržavanja ustanova može primijeniti mjere prisile poput fizičkog sputavanja, izolacije i lijekova za smanjenje uznemirenja, samo ako je to nužno potrebno.

Mjere prisile se koriste kad je zbog Vašeg ponašanja koje proizlazi iz bolesti potrebno zaštititi Vas same da si ne ugrozite život i zdravlje ili da ne naškodite nekom drugom. One se mogu primijeniti samo kad su ostali načini smirivanja bili bezuspješni, onoliko dugo koliko ti razlozi traju i **nikad** se ne smiju koristiti kao mjere kazne ili osвете.

Koliko dugo možete biti prisilno smješteni?

Možete biti prisilno smješteni dokle god postoje opravdani razlozi za Vaš prisilni smještaj, ali uvijek uz rješenje suda.

Ako prestaju razlozi za vaš prisilni smještaj prije isteka rješenja suda, Vaš liječnik Vas mora otpustiti i o tome izvijestiti sud.

Ako želite, možete nastaviti bolničko liječenje kao dobrovoljno primljeni pacijent kada potpisujete pristanak za dobrovoljno liječenje.

Što možete učiniti ako se Vaša prava krše?

Možete se žaliti županijskom sudu protiv rješenja o prisilnom smještaju. Za to imate rok od 3 dana od dana kada Vam je rješenje dostavljeno.

Nadalje, ako mislite da je psihijatrijska ustanova prekršila Vaša ljudska prava, imate pravo podnositi pritužbe.

Svoje pritužbe možete podnijeti:

- ✓ ravnatelju psihijatrijske ustanove ili šefu odjela
- ✓ Povjerenstvu za zaštitu i promicanje prava pacijenata pri Ministarstvu zdravlja, Zagreb, Ksaver 200A
- ✓ Povjerenstvu za zaštitu osoba s duševnim smetnjama pri Ministarstvu pravosuđa, Zagreb, Ulica grada Vukovara 49
- ✓ Pučkom pravobranitelju, pismeno ili usmeno na zapisnik. Zagreb, Trg hrvatskih velikana 6, tel. 01 4851 855, mail: info@ombudsman.hr
- ✓ Pravobranitelju za osobe s invaliditetom, Zagreb, Savska cesta 41/3, tel. 01 6102 170, fax: 01 6177 901, www.posi.hr, mail: ured@posi.hr
- ✓ Prema Konvenciji UN o pravima osoba s invaliditetom liječenje se provodi na temelju informiranog pristanka. Osobe koje smatraju da su im prekršena prava iz Konvencije o osobama s invaliditetom mogu se obratiti **Pravobraniteljici za osobe s invaliditetom**, ured@posi.hr, Savska 41/3, Zagreb, 01 6102 170, www.posi.hr

PRAVA OSOBA U PSIHIJATRIJSKOJ USTANOVU

- PRISILNI SMJEŠTAJ -

Ovaj letak je namijenjen Vama ako ste prisilno smješteni u psihijatrijsku bolnicu ili odjel.

Ako želite saznati o svojim pravima pri dobrovoljnom smještaju, proučite poseban letak o pravima osoba na dobrovoljnom smještaju.

Ovaj letak izrađen je u okviru projekta Svjetske zdravstvene organizacije QualityRights. 2019.
